

de 'bemoeial en 'weet-alles' de handschoen toe te werpen. Zijn brief d.d. 10 augustus werd eerst in manuscript door Somer gelezen die het er van harte mee eens was; vervolgens liet van Houten de tekst, op een enkele plaats aangevuld met gegevens ontleend aan wat de koningin hem over van Heuven Goedharts nota had verteld, op papier van het Bureau Inlichtingen typen (een 'tactische fout', zei hij tegen de Enquêtecommissie¹) en op 14 augustus ging de auteur persoonlijk zijn geschrift² bij het bureau van de minister van justitie afgeven.

Van Heuven Goedhart las dat hij Bosch van Rosenthal 'als enige heldere ster aan het firmament' 'systematisch' naar voren had geschoven op een wijze die 'af en toe voor de objectieve toeschouwer' (als zodanig beschouwde van Houten zich) 'nauwelijks meer behoorlijk te noemen' was; hij toonde 'een gebrek aan objectiviteit t.a.v. zekere organisaties in Nederland' dat 'alarmerend en misleidend' was; hij had 'enorme vegen uit de pan' gegeven aan de OD, aan het Vaderlands Comité, aan het Nationaal Comité, aan de RVV en zelfs aan 'enkele collega's van de clandestiene pers'. Hij las voorts dat Visser 't Hooft 'een politicus' was van 'een allervreemdste mentaliteit' – 'de aanwijzingen daaromtrent kunnen dezer dagen door de geïnteresseerde departementen en instanties' (de koningin) 'worden tegemoetgezien. Dat Visser 't Hooft door dik en dun geporteerd is geweest voor *VN*, *Parool*, Bosch van Rosenthal en alles wat daarmede samenhangt, is zo klaar als een klontje', las van Heuven Goedhart. 'Het is maandenlang geweest: Bosch hier, Bosch daar, en nog eens Bosch, *de* ideale figuur', maar deze Bosch stond, zo las hij verder, vóór de bezetting in Nederland al bekend 'als een intelligent maar ambitieus man' (van Houten gaf slechts weer wat hij van de koningin had gehoord). Wat de OD betrof: er was geen sprake van dat deze 'militaristisch-autocratisch' zou zijn – trouwens, de regering had de OD duidelijke instructies gezonden, 'het ware dus rechtvaardiger en wijzer geweest om [de] OD te laten meedoen aan het uitverkoren gezelschap der 'Regeringsvertegenwoordiging' '. Het Bureau Inlichtingen was 'objectief' en liet zich 'door niemand in een hoek drukken of onrechtvaardig bejegenen.' Wilde van Heuven Goedhart diezelfde objectiviteit vooropstellen 'en het pousseren van enkelen vermijden', dan kon hij, zo las hij tenslotte, 'verzekerd (zijn) van de volle steun van Engelandvaarders die ook eens uw medestrijders waren . . . Indien u echter voortgaat een subjectief standpunt in te nemen, dan vindt u ons tegenover u staan.'

¹ Getuige Ch. H. J. F. van Houten, *Eng.*, dl. V c, p. 511. ² Tekst: a.v., dl. V b, p. 494-501.